

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах і в перспективі процеси інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки як на рівні держави, так й на рівні кожного окремого підприємства, потребують комплексного управління. Такий комплексний підхід може бути втілений у безпекоорієнтованому управлінні інноваційним розвитком підприємства (БОУІРП), який розглядається як вид управлінської діяльності в системі управління інноваційним розвитком, спрямованої на забезпечення економічної безпеки в його процесі та результаті. Загальною метою такого управління стає забезпечення задовільного рівня економічної безпеки в процесі та в результаті інноваційного розвитку підприємства, за якої ключовим його завданням стає убалансування між інноваційністю та економічною безпекою розвитку, а цілі – доповнюють цілі управління інноваційним розвитком в частині забезпечення збереження результатів інноваційного розвитку на різних його етапах.

За економічним інструментарієм безпекоорієнтоване управління є переважно превентивно-індикативним, де індикативні методи застосовуються здебільшого в процесі розвитку, а превентивні та антисипативні – на піці розвитку, коли традиційні індикатори економічного зростання будуть засвідчувати високий рівень економічної безпеки, проте водночас, сигналізувати потенційну появу якісно нових загроз інноваційного розвитку.

Поєднання в управлінні таких складних об'єктів як процеси інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки обумовлює необхідність формування відповідної системи обліково-аналітичного забезпечення, що продукує обліково-аналітичну інформацію необхідну для прийняття управлінських рішень всистемі БОУІРП.

За підходу, що здебільшого зустрічається в працях фахівців з обліку, основоположне місце в обліково-аналітичному забезпеченні віддається системі обліку – як основному продуценту інформації, а аналітична система виступає похідною, де існуючі облікові дані аналізуються та далі передаються користувачам обліково-аналітичної інформації. За такого підходу вирішальними стають наявні ресурси та можливості системи обліку підприємства. Водночас, обліково-аналітична інформація, що створюється в системі обліково-аналітичного забезпечення, має відповідати запитам системи управління та її функціональних підсистем, які обумовлюються цілями та відповідними функціональними завданнями управління. Ці запити звичайно містять певні формалізовані або неформалізовані параметри стану та розвитку об'єктів управління, які визначаються саме системою аналізу у вигляді певних показників-індикаторів. Надалі саме аналітична система формує запити до облікової щодо тієї облікової інформації, що необхідна для визначення цільових параметрів та відповідних аналітичних показників. Якщо в системі обліку така інформація відсутня вона повинна бути модифікована у відповідності до актуальних запитів аналітичної системи, а не навпаки. Таким чином облікова система стає обслуговуючою по відношенню до аналітичної. Це ж стосується підсистеми аудиту, яка виконуючи функцію забезпечення достовірності облікових даних, стає обслуговуючою як для підсистеми обліку так й для підсистеми аналізу. За наведеного підходу взаємозв'язок складових обліково-аналітичного забезпечення віддзеркалюється циклічним ланцюгом: «управління → аналіз → облік → аналіз → управління», а вирішальними стають запити системи та відповідних суб'єктів управління на інформацію необхідну для прийняття певних управлінських рішень. Саме це обумовлює специфічність обліково-аналітичного забезпечення БОУІРП у частині: 1) об'єктно-цільової спрямованості управлінських рішень; 2) складу обліково-аналітичної інформації; 3) змісту ресурсів та економічних інструментів при формуванні системи обліково-аналітичного забезпечення.

Інтеграція цілей та завдань управління інноваційним розвитком та економічною безпекою у системі безпекоорієнтованого управління інноваційним розвитком підприємства обумовлює необхідність інтеграції систем обліково-аналітичного забезпечення управління обох вищезначених процесів.

Проведені дослідження [1] свідчать про схожість складу обліково-аналітичного забезпечення процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки. Зокрема, в обох випадках, облікова складова містить організацію, методика та технології обліку (оперативного, фінансового, управлінського), а аналітична – методичні основи та інструментарій економічного аналізу з урахуванням специфіки процесів у формуванні певних методик оцінювання та аналізування їх характеристичних параметрів.

Відтак, систему обліково-аналітичного забезпечення БОУІРП можна визначити як єдність підсистем та функціональних механізмів обліку, аудиту та економічного аналізу, взаємодіючих та поєднаних через інформаційні потоки в процесі формування та передачі якісної обліково-аналітичної інформації щодо статико-динамічних параметрів об'єктів БОУІРП: внутрішніх та зовнішніх чинників інноваційного розвитку та економічної безпеки, результатів процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки в цілому та за їх складовими.

Особливістю такої системи є саме склад обліково-аналітичної інформації, що має віддзеркалювати параметри цільових об'єктів безпекоорієнтованого управління, до яких слід віднести: параметри зовнішнього та внутрішнього середовища як чинників можливостей та загроз інноваційного розвитку, фінансово-економічний стан підприємства та ознаки його економічного розвитку, ознаки інноваційності економічного розвитку (обсяги та результативність інноваційної діяльності, рівень інноваційного потенціалу тощо), ознаки економічної безпеки (як складової інноваційного потенціалу та як результату інноваційного розвитку). Превентивно-індикативний характер БОУІРП обумовлює додаткові вимоги до якості обліково-аналітичної інформації, ключовими ознаками якої стають: достовірність, повнота, багатофункціональність, індикативність, превентивність, конкурентоспроможність, оперативність, своєчасність, цілісність, конфіденційність, альтернативність, доступність, корисність, адекватність та релевантність [1].

1. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток та економічна безпека промислових підприємств: проблеми комплексного управління : [моногр.] / Л.О. Волощук. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 396 с. Режим доступу: http://economics.opi.ua/naukova-baza/voloschuk_2015.pdf